

سرزمین عجایب

نکاتی درباره‌ی اهمیت رنگ در کودکی

تجربه‌ها

حانیه سورگی
آموزگار ابتدایی

رنگ‌ها در دنیای کودکان با زبان خود آن‌ها رمزگذاری می‌شوند. آن‌ها هرگز به حرف شما گوش نمی‌دهند که باید خورشید زرد باشد، بلکه خورشید را بر اساس دنیای کودکان خود رنگ می‌کنند. رنگ یکی از مهم‌ترین ملاک‌ها و معیارهای سنجش شخصیت و شناخت روح و روان کودکان است و چه بهتر که آموزگار ابتدایی قدری بیشتر از رنگ‌ها و کاربرد آن‌ها بداند.

کودکان از الگوی ترکیب رنگی خاص تبعیت می‌کنند، در اغلب موارد همه چیز را به صورت کلیشه‌ای انتخاب می‌کنیم. حال بیاییم این کلیشه‌ها را تغییر دهیم تا تأثیر مثبت آن را در روحیه و روان کودکان خود ببینیم (اکرمی، ۱۳۸۴). رنگ‌ها داخل طبیعت بسیار متنوع‌اند. شاخص‌ترین آن‌ها شش رنگ اولیه‌ی قرمز، زرد، آبی، سبز، بنفش و نارنجی هستند که در رنگین‌کمان دیده می‌شوند. رنگ‌ها را می‌توان به سه گروه تقسیم کرد:

۱. رنگ‌های اصلی (قرمز، زرد و آبی)؛
۲. رنگ‌های فرعی (نارنجی، بنفش و سبز) که از ترکیب رنگ‌های اصلی به دست می‌آیند.
۳. رنگ‌های ترکیبی (زرد-نارنجی، قرمز-نارنجی، قرمز-سبز، بنفش، آبی-بنفش، آبی-سبز و زرد-سبز) که حاصل ترکیب رنگ‌های اصلی با رنگ‌های فرعی هستند.

کودکان سالم که در مراحل رشد طبیعی به سر می‌برند، بالتبع به انتخاب رنگ‌های گرم، مثل رنگ قرمز گرایش دارند. رنگ‌های اصلی نیز برای آنان جذابیت زیادی دارند، به خصوص در سنین پایین. رنگ‌هایی مثل نارنجی، قرمز و زرد در ایجاد محیطی شاد و پویا برای کودکان مؤثرند. استفاده از ترکیب رنگ‌های ملایم و گرم در کنار رنگ‌های سرد و ملایم محیطی جذاب و متنوع را برای کودکان ایجاد می‌کند. این رنگ‌بندی را می‌توان در محیط‌های آموزشی مثل مهدکودک‌ها، پیش‌دبستانی‌ها و حتی در دو دوره‌ی اول و دوم ابتدایی استفاده کرد (حسینی، ۱۳۹۵).

پس از بررسی تأثیر رنگ روی کودکان، می‌توان بر اساس سن و شخصیت کودک از رنگ‌های مناسب در فضا و محیط‌های مربوط به او استفاده کرد، اما نه به گونه‌ای که اتاق دختر صورتی و اتاق پسر آبی باشد، بلکه می‌توان از ترکیب رنگ‌های جذاب بدون هر محدودیتی استفاده کنیم. اکثر اوقات پوشش والدین و

آموزشی
ابتدایی

پنجم ماه
دوره‌ی بیست و پنجم
شماره‌ی ۵ | ۱۴۰۰

۱۶

پیشنادهایی در کاربرد رنگ برای کودکان

- استفاده از چراغ خواب‌های سقفی که هنگام تاریکی شب به صورت ماه و ستاره روشن می‌شوند. به این ترتیب نورپردازی را هم به رنگ اضافه می‌کنیم.
- طراحی اتاق با رنگ‌ها و سبک خاص. این کار به کودک حس امنیت می‌دهد و شادی و خلاقیت وی می‌شود. اتاق نباید تک‌رنگ باشد، زیرا تأثیر منفی بر کودک می‌گذارد.
- اختصاص پوشش‌های با رنگ‌های شاد برای کودکان، والدین و حتی مسئولان، معلمان و مربیان. از این طریق حس شادمانی را در کودک پرورش می‌دهیم، حتی رنگ لباس معلم نیز نباید به هیچ‌وجه تیره باشد.
- استفاده از نقاشی‌های دیواری توسط طراحان و جایگزین کردن آن به جای کاغذ دیواری.
- طراحی کردن لباس‌هایی با رنگ‌های روشن برای کودکان و حتی نوجوانان در محیط‌های آموزشی.
- استفاده از جاذبه‌ی رنگ‌ها و تصویرهای رنگی جذاب در فضای تدریس مجازی. حتی در بعضی سایت‌های آموزش کودکان باید از نوشته‌های رنگی و خلاق استفاده کنیم تا کودک به آموزش ترغیب شود.
- توجه به سلیقه‌ی رنگی و نظرسنجی از کودکان. این عامل در روحیه‌بخشی و افزایش توان آموزشی کشور مؤثر است. با ورود به محیط مدرسه، رنگارنگی لباس دانش‌آموزان، در نگاه اول لذت بصری و روان‌شناسی خاصی را به مخاطب القا می‌کند. ضمن اینکه این لذت بصری برای خود دانش‌آموزان بیشتر است. با استفاده از لباس فرم و رنگ‌های متعدد می‌توان نظم را نیز در محیط ایجاد و هیجان‌های پنهان دانش‌آموزان را به‌درستی و در مسیر مناسب هدایت کرد.

گزیده‌ای از سند برنامه‌ی درسی ملی

بر اساس بند ۳-۴ از سند برنامه‌ی درسی ملی، یکی از ویژگی‌های محتوا چنین است: «متناسب با نیازهای حال و آینده، علایق، ویژگی‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان، انتظارات جامعه‌ی اسلامی و زمان آموزش».